

5 januari 2021

Beste parlamentslid,
Mevrouw, Mijnheer,

Sinds oktober 2019 hebben meer dan 70 landen, waaronder België, actief deelgenomen aan diplomatieke onderhandelingen onder leiding van Ierland. Dit historische proces is gericht op het bereiken van een internationale politieke verklaring¹ om de humanitaire gevolgen van het gebruik van explosieve wapens in bevolkte gebieden aan te pakken. Deze discussies vormen een fundamentele humanitaire stap waarin België volgens ons een cruciale rol kan spelen door zich achter een sterke tekst in de politieke verklaring te scharen. Een resolutie van het Belgisch Parlement kan hiertoe een cruciale rol spelen.

In de afgelopen decennia zijn steden, dorpen en andere bevolkte gebieden het zenuwcentrum geworden van de overgrote meerderheid van de gewapende conflicten. Daar vormt het gebruik van zware explosieve wapens, ook wel bekend als explosieve wapens met explosieve wapens met wijd bereik, zoals zware vliegtuigbommen of artillerie, een groot risico voor burgers². Zo waren bijvoorbeeld in de periode van 2011-2019 90 procent van de mensen die in bevolkte gebieden door explosieve wapens werden gedood, burgers³. Het gebruik van deze wapens heeft ook een cruciale impact op belangrijke civiele infrastructuren zoals ziekenhuizen, scholen, markten, elektriciteitsvoorzieningen, water- en sanitaire voorzieningen en bruggen, huizen en wegen. Bovendien brengt het enorme uitdagingen met zich mee voor de veilige terugkeer van vluchtelingen door de ontwrichting of het gebrek aan essentiële diensten (zoals gezondheidszorg) en explosieve oorlogsresten.

Gezien de nabijheid van militaire doelen tot burgers en civiele objecten in bevolkte gebieden roept het gebruik van explosieve wapens met wijd bereik ook ernstige vragen op over de wijze waarop de IHR-regels worden geïnterpreteerd, toegepast en nageleefd, met name het onderscheidingsbeginsel, het verbod op willekeurige en onevenredige aanvallen en de regel van voorzorgsmaatregelen bij aanvallen.

Humanity & Inclusion (HI), PAX, Pax Christi Vlaanderen, Airwars volgen deze historische diplomatieke onderhandelingen op de voet en roepen alle onderhandelende partijen op om een krachtige en zinvolle politieke verklaring af te leggen om een einde te maken aan het burgerleed dat wordt veroorzaakt door explosieve wapens met wijd bereik in bevolkte gebieden, in overeenstemming met de gezamenlijke oproep die de secretaris-generaal van de VN en de voorzitter van het Internationale Comité van het Rode Kruis in 2019 hebben gepubliceerd⁴.

---

¹ Please find the draft political declaration here:

<https://www.dfa.ie/media/dfa/ourrolepolicies/peaceandsecurity/ewipa/Draft-Political-Declaration-17032020.pdf>

² The explosive weapons that raise specific concerns when used in populated areas are those having wide-area effects. Explosive weapons might affect a wide area because of the large destruction radius of the individual munition used, the inaccuracy of the delivery system, and/or the delivery of multiple munitions over a wide area." See

<https://www.icrc.org/en/document/explosive-weapons-populated-areas-use-effects>

³ AOAV, *Explosive Violence Monitor 2019*, <https://aoav.org.uk/wp-content/uploads/2020/09/Explosive-Violence-Monitor-2019-corrected-02.09.pdf>

⁴ Please find the joint statement here <https://www.icrc.org/en/document/explosive-weapons-cities-civilian-devastation-and-suffering-must-stop>

Daarom danken wij de Nationale Defensiecommissie van het Belgische Federale Parlement voor het organiseren van een hoorzitting over de bescherming van burgers tegen het gebruik van explosieve wapens met wijd bereik in bevolkte gebieden. In de aanloop naar deze hoorzitting willen we uw aandacht vestigen op wat volgens ons essentieel is om de bescherming van de burgers te garanderen.

Eerst willen we benadrukken dat we de volledige naleving van het internationaal humanitair recht door België op prijs stellen. Zoals echter uit het laatste rapport van Airwars en PAX blijkt, gebaseerd op casestudies van door de VS geleide Coaliticampagnes in de steden Hawijah, Mosul en Raqqa⁵, is het naleven van het IHR niet voldoende om burgerleed te voorkomen wanneer er in bevolkte gebieden explosieve wapens worden gebruikt. Daarom willen wij het belang benadrukken van een politieke verklaring met een ondubbelzinnige verbintenis om het gebruik van explosieve wapens met wijd bereik in dichtbevolkte gebieden te vermijden. Een dergelijk politiek engagement zal bijdragen tot een betere bescherming van de burgers en de strijdkrachten betere richtlijnen geven, zodat zij beter in staat zijn de vijandelijkheden in de bevolkte gebieden uit te voeren op een manier die de risico's voor de burgers tot een minimum beperkt en in overeenstemming is met het IHR.

Ten tweede is het van cruciaal belang de humanitaire gevolgen te onderkennen, met inbegrip van de "domino of knock-on effecten" van explosieve wapens met wijde omgevingseffecten op burgers en civiele objecten. Met "domino of knock-on effecten" effecten bedoelen we de humanitaire gevolgen van de vernietiging van essentiële civiele infrastructuren, waaronder ziekenhuizen, scholen, elektriciteit, water en communicatienetwerken die te voorzien zijn bij de planning en uitvoering van aanvallen. De gevolgen zijn vaak onderling van invloed op elkaar en veroorzaakt vaak langdurige schade voor burgers, op de plek van de aanval en daarbuiten. In Jemen, bijvoorbeeld, toont een HI-rapport dat in mei 2020 werd gepubliceerd, aan dat de langetermijneffecten van het gebruik van explosieve wapens *net zo dodelijk zijn als de explosie zelf en nog meer mensen treffen dan de mensen die zich in de buurt van de eerste aanval bevinden, aangezien de vernietiging van de infrastructuur gevolgen heeft voor het hele dienstensysteem van het land.*⁶

Het derde belangrijke element is dat explosieve wapens verschillende soorten fysieke en levensveranderende verwondingen kunnen veroorzaken en ook een sterke psychosociale impact hebben op burgers. Voor een doeltreffende slachtofferhulp in situaties waarin het gebruik van explosieve wapens met wijde omgevingseffecten de burgerbevolking direct of indirect heeft getroffen, is dus een systematische aanpak nodig, waarbij relevante basisgegevens worden vastgesteld en de vooruitgang wordt gevolgd als sleutel tot een eerlijk en rechtvaardig antwoord op de rechten en behoeften van de slachtoffers.

Tegen deze achtergrond roepen we België op om steun te verlenen aan de ontwikkeling van een sterke politieke verklaring tegen het gebruik van explosieve wapens in bevolkte gebieden, die een resoluut commitment bevat om mensen die ernstig gewond zijn geraakt, de overlevenden en de families van de gedode of gewonde personen en de getroffen gemeenschappen bij te staan, en

---

⁵ Airwars and PAX report, *Seeing through the rubble: The civilian impact of the use of explosive weapons in the fight against ISIS*, available [here](#), 2020.

⁶ HI Study, *Death Sentence for Civilians: The long-term impact of explosive weapons in populated areas in Yemen* available [here](#)

tegelijkertijd een principiële en onvoorwaardelijke humanitaire toegang tot de getroffen gebieden toe te staan.

In dit verband verwelkomen en vragen wij uw aandacht voor de humanitaire gevolgen van explosieve wapens in bevolkte gebieden, vooral de gebieden die in deze brief aan de orde worden gesteld, en moedigen wij aan om te werken aan een betere bescherming van de burgers tegen de gevolgen van explosieve wapens in bevolkte gebieden. In het kader van de hoorzitting van 6 januari 2021 en de verdere bespreking van de ontwerp-resolutie, en moedigen wij u aan de ontwerp-resolutie over dit onderwerp te steunen.

Wij danken u voor uw aandacht en kijken ernaar uit om van u te horen,

Met vriendelijke groeten,

Anne Héry
Advocacy and Institutional
Relations Director

Roos Boer
Program
Leader Humanitarian
Disarmament

Laurie Treffers
Conflictonderzoeker
en advocacy officer

Merel Selleslach
Bewegingsmedewerker
Internationale
Veiligheid &
Ontwapening

Voor verdere referentie, vermelden we graag de extra bronnen en studies :

- HI Study, *Death Sentence for Civilians: The long-term impact of explosive weapons in populated areas in Yemen* available [here](#), 2020
- HI Study, *The Waiting List. Addressing the immediate and long-term needs of victims of explosive weapons in Syria*, available here, 2019
- Airwars and PAX report, *Seeing through the rubble: The civilian impact of the use of explosive weapons in the fight against ISIS*, available [here](#), 2020.
- Airwars report, *Death in the City – High levels of civilian harm in modern urban warfare resulting from significant explosive weapons use*, available [here](#), 2018.
- ICRC, “Explosive weapons in populated areas – Factsheet”, 2016 : <https://www.icrc.org/en/document/explosive-weapons-populated-areas-factsheet>
Also available in French : CICR, « Emploi d’armes explosives en zones peuplées - Fiche d’information », 2016 : <https://www.icrc.org/fr/document/emploi-darmes-explosives-en-zones-peuplees-fiche-dinformation>
- ICRC, “ICRC Q&A on the issue of explosive weapons in populated areas”, International Review of the Red Cross, Vol. 98, 2016, pp. 97-105: https://international-review.icrc.org/sites/default/files/irc_97_901-8.pdf
Also available in French : CICR, « Questions/réponses du CICR sur l’emploi d’armes explosives en zones peuplées », Revue internationale de la Croix-Rouge, Vol. 98, Sélection française 2016/1, pp. 63-72 : https://international-review.icrc.org/sites/default/files/reviews-pdf/2019-10/05-q_and_a.pdf
- PAX and Harvard Law School’s International Human Rights Clinic, *Operating under fire ; the effects of explosive weapons on health care in the East of Ukraine*, available at : <https://www.paxforpeace.nl/publications/all-publications/operating-under-fire>